

Ik-doelen zelfredzaamheid

René Berends, 2015

Veel daltonscholen werken met overzichten van ik-doelen voor de daltonkernwaarde zelfstandigheid. Er zijn echter verschillende aspecten van zelfstandigheid te onderscheiden. Daarom is het ook verstandig een onderscheid te maken tussen ik-doelen voor zelfredzaamheid en ik-doelen voor zelfsturend leren.

In de hiernavolgende matrix is een start gemaakt met het samenstellen van een overzicht van ik-doelen voor zelfredzaamheid, verdeeld over de leerjaren 1-2, 3-4, 5-6 en 7-8 van de basisschool.

Ik-doelen zelfstandigheid / zelfredzaamheid

	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8
Zelfbeeld	Ik... <ul style="list-style-type: none"> •ken mijn voor- en achternaam •weet waar ik woon •kan nadenken over mijn eigen gedrag 	Ik... <ul style="list-style-type: none"> • 	Ik... <ul style="list-style-type: none"> • 	Ik... <ul style="list-style-type: none"> •Schat mijn mogelijkheden goed in: onderschat, maar overschat mezelf ook niet
Eten en drinken	<ul style="list-style-type: none"> •kan mandarijn zelf pellen •kan een beker zelf open maken •eet zelfstandig •kan eten en drinken zonder knoeien 	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> •
tijdsbesef	<ul style="list-style-type: none"> • weet welke dag het is •ken de seizoenen •ken het dagritme •weet het verschil tussen weekend en de dagen door de weeks 	<ul style="list-style-type: none"> • weet wat 'vandaag', 'gisteren' en 'morgen' is. •weet wat uren en minuten zijn •kan klokkijken 	<ul style="list-style-type: none"> •kan inschatten hoe lang ik ergens voor nodig heb / wat ik in een bepaalde hoeveelheid tijd kan •kan digitaal klokkijken •ken de tijdsindeling van de dag op school 	<ul style="list-style-type: none"> •bekommer me om tijd als ik naar huis of school moet •kan mijn agenda bijhouden •kan mijn huiswerk plannen •kan de instructietijd plannen
Hygiëne / jezelf verzorgen / Continentie	<ul style="list-style-type: none"> •kan me zelfstandig aan- en uitkleden (gym) •kan zelfstandig naar het toilet •ben de hele schooldag zindelijk •kan mijn eigen billen afvegen •was zelfstandig mijn handen •kan mijn eigen veters strikken 	<ul style="list-style-type: none"> •ben ook 's nachts zindelijk •maak mijn eigen ontbijt klaar •kan mijn eigen tanden poetsen •kan tafeldekken •kan me zelfstandig douchen 	<ul style="list-style-type: none"> •pak mijn eigen schooltas in •heb zelfkritiek als dat nodig is •zie gevaar 	<ul style="list-style-type: none"> •kan een eenvoudige maaltijd bereiden •pak mijn eigen sporttas in als ik ga sporten
Communicatie en contact	<ul style="list-style-type: none"> •ken de (belangrijkste) leraren op school •durf initiatieven te nemen •kan met medeleerlingen een gesprekje voeren •kan met de eigen leraar een gesprekje voeren •ben aardig voor andere kinderen 	<ul style="list-style-type: none"> •praat er niet tussendoor als iemand anders aan de beurt is •kan hulp vragen en geven (samen leren) •probeer zelf een conflict op te lossen •kan met andere leraren op school een gesprekje voeren 	<ul style="list-style-type: none"> •verwoord mijn eigen mening •kan om hulp vragen, en ook geven •kan zelfstandig eenvoudige boodschappen doen •kan soms al een conflict zelf oplossen •kom op tijd op afspraken •verstoor niet het groepsspel •kan schriftelijk communiceren met anderen •kan me aan spelregels houden bij een groepsspel 	<ul style="list-style-type: none"> •kan geheel zelfstandig een probleem oplossen •kan geheel zelfstandig een conflict met een leerling oplossen •kan afstemmen en afspraken maken

De weg weten / veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> •weet de weg in het klaslokaal •weet de weg in school •kan zelfstandig naar binnen lopen 	<ul style="list-style-type: none"> •kan ruimte goed inschatten •kan zelfstandig een boodschap doen 	<ul style="list-style-type: none"> •kan veilig zelfstandig van huis naar school lopen 	<ul style="list-style-type: none"> •kan me veilig in het verkeer bewegen in de omgeving tussen school en huis •heb mijn verkeersexamen behaald •kan een veilige weg naar vo-school fietsen
Normbesef	•	•	•	•
(Fijne) motoriek	<ul style="list-style-type: none"> •hanteer schrijfmateriaal •hanteer schaar •heb een correcte pengreep 	•	•	•
Verzorgen omgeving	<ul style="list-style-type: none"> •kan zelf de spullen weer schoonmaken 	•	•	•
Tekst- en mediawijsheid	<ul style="list-style-type: none"> •hanteer bij een prentenboek de juiste leesconventies •kan een iPad hanteren •kan computermuis goed hanteren •kan een verhaaltje navertellen / naspelen 	<ul style="list-style-type: none"> •hanteer de juiste schrijfconventies •kan leesbaar schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> •alfabetisch opzoeken •hanteren encyclopedie, woordenboek, atlas •computer hanteren •opzoeken op Google •telefoonnummer opzoeken •kunnen typen op de computer •kan een PowerPoint presentatie maken mbv een pc. 	<ul style="list-style-type: none"> •weet wat de gevaren van internet zijn •ben me bewust van mijn rol op social media •volg actualiteit (Jeugdjournaal)
Omgang met materiaal	<ul style="list-style-type: none"> •kan zelf de benodigde spullen pakken •kan zelf gebruikte spullen opruimen •pak mijn eigen materiaal 	<ul style="list-style-type: none"> •ken het gebruik van materiaal •controleer het materiaal 	<ul style="list-style-type: none"> •draag mijn eigen schoolspullen 	<ul style="list-style-type: none"> •kan anticiperen op wat gevaarlijk zou kunnen zijn
Werken in de klas / recreatie / spel	<ul style="list-style-type: none"> •kan het gemaakte werk zelf aftekenen op de aftekenlijst •kan zelfstandig op de gang werken •huil niet meer als iets niet lukt 	<ul style="list-style-type: none"> •weet wanneer de vragenboog gebruikt moet worden •ken het gebruik van een time timer •ken het stappenplan van de uitgestelde aandacht •kan geclusterde instructie aan •kan werken in wisselende groepsgrootte •lever mijn werk in •bedenk zelf onderwerpen 	<ul style="list-style-type: none"> •kan bij een onderbreking mijn taak weer oppakken •kan andere hulpmiddelen inzetten, om tot een oplossing te komen •ken het gebruik van de huiswerkmap en gebruikt deze ook •administreer mijn eigen werk 	<ul style="list-style-type: none"> •organiseer zelf activiteiten